

Trobada del **Grup de Lectura Meteora** a Documenta
Pau Claris, 144, Barcelona

21 de juny de 2021

La trena, de Laetitia Colombani

Aspectes generals

El Grup de Lectura va valorar *La trena* com una narració bona, ben elaborada, amb voluntat de tractar temes molt profunds, globals, però també es va considerar que és una obra potser massa ambiciosa, i que, segons com, es queda una mica a mitges.

La principal intenció de la narració és exemplificar que la circumstància social que ens envolta domina del tot la persona i la vida que li toca viure. I per fer-ho, l'autora tria tres dones paradigmàtiques del primer, segon i tercer món (Quebec, Sicília i l'Índia; de més a menys desenvolupats segons la definició actual d'aquests termes).

Per documentar-se, Laetitia Colombani va fer un viatge a l'Índia, on va comprovar que l'accés als llocs més aïllats era sovint prohibit. Cal tenir en compte que en tot el grandios subcontinent indostànic coexisteixen dos governs: la democràcia constitucional de la república (en la majoria de les grans ciutats) i el feudalisme del món rural on la societat de castes predomina i dirigeix. Canadà seria, és clar, el món oposat, on fins i tot Sarah té un mainader home. I Sicília quedaria entremig, incorporada econòmicament al primer món, però en una societat on els valors tradicionalistes i endogàmics són ben presents.

L'autora, amb la seva tria, cerca models diferents, antagònics, entre les tres dones: l'esclava, l'artesana i l'executiva.

L'obra també es va trobar un pèl previsible. La lectura enganxa al principi i crea expectatives, però al final la novel·la potser es queda curta, per esperada i imaginable, no acaba de sorprendre. Crea una mena de fals final feliç, perquè de fet no sabem com acabarà realment cap de les tres històries. Cal dir també que l'autora té tot el dret a acabar la novel·la allà on considera oportú.

En la narració hi ha moments d'alta capacitat emotiva: quan es descriu la feina de Smita o del seu marit Nagarajan, quan a l'estació de Benarés coneixem com són tractades les vídues a l'Índia, i en la reacció final de Sarah que s'aferra a l'esperança per tirar endavant i no deixar-se derrotar per la malaltia.

Aspectes formals

Que l'estructura triangular sigui, des del mateix títol, declaradament travada pot provocar una certa fredor en el ritme narratiu. No obstant això, hi ha un tall en la seqüència estructural: en un capítol que hauria de pertànyer a la història de Sarah, apareix Smita. I a fi de comptes, Smita i Giulia tenen un capítol més en el llibre que Sarah. No vam saber trobar-ne la raó.

El poema que fa de pròleg i epíleg i es va intercalant durant la narració sembla ser la veu de l'autora que explica, en primera persona i simbòlicament, la confecció del llibre.

Aspectes argumentals

L'element principal és la lluita de Smita per sortir d'un pou molt fondo del tot insuportable; els altres dos casos també presenten lluites, però no són equiparables a la de Smita, almenys en el grau de desesperació.

El cas de Giulia, la noia siciliana, pot presentar pinzellades de conte de fades per l'aparició tan oportuna i tan influent en l'argument del sikh Kamal.

Fa la sensació que l'autora va començar tenint molt clar el final de l'obra i va anar construir la novel·la perquè tot confluis en la conclusió preestablerta.

Es va destacar la importància del cabell per a la dona, un element feble en la unitat, però molt fort en el conjunt, tot un símbol també de tantíssimes lluites socials.

L'encreuament argumental de les tres històries no és pròpiament físic, sinó simbòlic, en una gran metàfora global d'interconnexió de les tres lluites.

Es va elogiar la denúncia de la situació vexatòria, en règim d'esclavatge, de les dones dàlit a l'Índia. L'obra també exemplifica que la societat patriarcal, d'una forma o l'altra, domina arreu, ja sigui a l'Índia, a Sicília o fins i tot al Canadà, on la dona lluita en un món d'homes i es comporta com un més.

Personatges

Kamal, el sikh amant de Giulia, es va trobar un personatge posat una mica en calçador, perquè l'argument connectés les tres històries. Té, potser per això, una càrrega d'artifici, d'oportunisme. Aporta, però, l'interès en la religió sikh, descrita en el llibre com una creença aparentment igualitària.

Smita és el personatge més cru i també més intens, una dona desesperada i ultratjada socialment que no suporta la idea que la seva filla Lalita hagi de passar per les mateixes humiliacions que ella. La seva única i gran sortida és la religió: Vixnu o la desesperació. La religió ha estat sempre l'últim refugi dels desesperats i la gran aliada dels desesperadors.

Giulia obté la sortida al seu problema a través de, pràcticament, un miracle: l'aparició de Kamal, que és un acte de fe per al lector.

Sarah, l'advocada quebequesa, busca la seva sortida en la recuperació del poder social. Tornar a gaudir de la posició de què ha estat expulsada. De fet desitja recuperar-se del càncer no pas per canviar de vida, sinó per muntar un bufet propi i demandar el bufet que l'ha arraconat.

El personatge de Smita és, de fet, el més revolucionari perquè, com que no té res, no té res a perdre.

Va sorprendre l'absència de reacció de la família siciliana pel que fa a la relació de Giulia amb el sikh Kamal.

També va resultar dubtós que Sarah pugui remuntar tan positivament després de la seva caiguda psicològica pel simple fet de veure's maca amb una perruca.

És molt interessant com canvien d'actitud les tres dones: Smita, de la resignació familiar a la rebel·lia personal, Giulia, de la passivitat tradicional a l'emprenedoria arriscada, i Sarah, de l'èxit al bandejament social.

Conclusions

La trena es va considerar una obra interessant de llegir, amb moments molt aconseguits, però també amb girs argumentals que demanen certa credulitat per part del públic lector. Argumentalment, se la va comparar amb la pel·lícula *Babel* (2006), on també un fet concret en un racó de món origina un efecte encadenat a nivell global.

•

Pròxima trobada del Grup: dilluns, 20 de setembre de 2021, 19h. Llibreria Documenta.

Obra: *Lucièrnagas*, d'Ana María Matute

Us recordem que Llibreria Documenta us fa un **5% de descompte** de les obres que llegim com a participants en el Grup de Lectura (per encàrrecs: **93 317 25 27**).
Més informació sobre el Grup de Lectura Meteora: www.editorialmeteora.cat